

تحلیل راهبردی حکمرانی هوش مصنوعی در نظام جمهوری اسلامی ایران

در نگارش پایان‌نامه‌ای با عنوان فوق، از ستاد خواسته شده تا در تکمیل ماتریس سوات، دیدگاه خود را در ۹ بُعد: سیاسی (+ قانونی، نظامی، امنیتی، ساختاری و نهادی)، فرهنگی (+ علمی و فناوری، اجتماعی، اخلاقی) و اقتصادی ارائه نماید. بدین ترتیب دانشجوی مزبور می‌تواند چهار نوع راهبرد: دفاعی، تهاجمی، اقتضایی و انطباقی را از رهگذر تحلیل وضعیت موجود بیرونی و درونی به دست آورد و پایان‌نامه خود را تکمیل کند.

درون دولت (وضعیت درونی)		خارج از دولت (وضعیت بیرونی)		اقتصادی
ضعف	قوت	تهدید	فرصت	
<ul style="list-style-type: none"> • هزینه‌های فراوان دولت در زمینه‌های دیگر • ناتوانی دولت در رقابت با شرکت‌های خصوصی • کوتاه بودن دوره فعالیت مدیران اقتصادی دولتی 	<ul style="list-style-type: none"> • توان دولت در تأمین کسر بودجه با درآمد نفتی • سهولت هزینه در دولت و عادی بودن تخصیص بودجه زیاد در عرصه فناوری • مجهز بودن تمامی نهادهای دولتی به سخت‌افزارهای فراوان 	<ul style="list-style-type: none"> • سرعت بالای شرکت‌های بزرگ جهانی در گرفتن بازار بی‌اعتمادی بازار به تولیدات نرم‌افزاری و سخت‌افزاری داخلی • سرمایه‌گذاری‌های عظیم خارجی در حوزه هومص • تحریم اقتصادی؛ کاهش درآمد دولت و دشواری انتقال پول 	<ul style="list-style-type: none"> • فقدان رقبای جدی در عرصه‌های درآمدزای هومص • بازار گسترده و پرتقاضای هومص • نوپدید بودن فناوری هومص و فاصله کم با شرکت‌های بزرگ 	

<ul style="list-style-type: none"> • عادت مسئولان به مدیریت غیرعلمی و تصمیم‌گیری‌های فردمحور • آگاهی کم مدیران دولتی نسبت به ماهیت فناوری هومص 	<ul style="list-style-type: none"> • بهره‌مندی دولت از وزرا و معاونان و مدیران متخصص و دارای تحصیلات بالای علمی 	<ul style="list-style-type: none"> • محرمانه نگهداشتن داده‌ها و الگوریتم‌ها توسط شرکت‌ها و عدم عرضه عمومی فناوری • سرعت بالای رشد فناوری هومص در جهان • فرار مغزها به دلیل تقاضای بالای جهانی 	<ul style="list-style-type: none"> • نیروهای انسانی تحصیل کرده و توانمند کشور • دانش فنی بالای نرم‌افزاری در شرکت‌های داخلی • کم‌هزینه بودن پروژه‌های نرم‌افزاری نسبت به صنایع دیگر 	<p>علمی و فناوری</p>
<ul style="list-style-type: none"> • سرعت پایین روند تصمیم‌گیری در دولت و حاکمیت • انتقال سریع قدرت میان مسئولان و کوتاه بودن دوره مسئولیت • واگذاری پروژه‌ها بر اساس رانت 	<ul style="list-style-type: none"> • وجهه خوب اهتمام به فناوری هومص و بُرد تبلیغاتی آن برای مدیران دولتی • ناگزیری دولت از توجه به فناوری هومص به دلیل تأکیدات رهبری 	<ul style="list-style-type: none"> • پراکندگی تصمیم‌گیری‌های خارج از دولت و کثرت شوراهای عالی • چندگانگی و غیرمتمرکز بودن حاکمیت 	<ul style="list-style-type: none"> • شکست‌های پیاپی مسئولان کشور در مدیریت و حکمرانی، سبب توجه به راهکارهای نو • حضور نیروهای جوان تحصیل کرده در حاکمیت 	<p>سیاسی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • فقدان آئین‌نامه‌ها و ضوابط مورد نیاز حکمرانی هومص در داخل دولت • کاستی و تأخیر دولت در اجرای قوانین مصوب مجلس و شورای انقلاب فرهنگی 	<ul style="list-style-type: none"> • ضوابط دولتی حمایت از پیشرفت علم و فناوری 	<ul style="list-style-type: none"> • فقدان ضوابط کافی برای حمایت از رشد هومص • سرعت پایین تقنین در مجلس • عدم تخصص و دانش کافی در میان نمایندگان مجلس نسبت به موضوع هومص 	<ul style="list-style-type: none"> • سند ملی هومص • سند اخلاق هومص • توجه شورای انقلاب فرهنگی به موضوع هومص • قوانین تشکیل نهادهای تخصصی هومص در کشور 	<p>قانونی</p>
<ul style="list-style-type: none"> • وجود فرهنگ اداری و بوروکراتیک کهنه و ناکارآمد 	<ul style="list-style-type: none"> • رواج تکنوکراسی و فن‌سالاری در بدنه دولت 	<ul style="list-style-type: none"> • آگاهی کم اجتماعی نسبت به ماهیت هومص 	<ul style="list-style-type: none"> • افزایش توجه و اهتمام به هومص در بستر جامعه 	<p>فرهنگی و اجتماعی</p>

<ul style="list-style-type: none"> • دید کوتاه‌مدت و عدم توجه به برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و سرمایه‌ای 		<ul style="list-style-type: none"> • فریب صنعت در معرفی ابزارهای معمولی به عنوان ابزارهای هوشمند (مثل: تلویزیون هوشمند) • رواج هوم‌ص‌هراسی از طریق فیلم‌ها • بی‌اعتمادی عمیق مردمی نسبت به فناوری‌های پیشرفته 	<ul style="list-style-type: none"> • شدت علاقه مردم ایران به فناوری‌های نوپدید و استفاده از تجربه‌های نو • رواج ابزارهای هوشمند و امکان بهره‌برداری همگان از حکمرانی هوشمند 	
<ul style="list-style-type: none"> • فقدان وزارت اخلاق و معنویت و امور دینی در کابینه دولت • خالی بودن دولت از هر نوع نهاد متولی اخلاق و معنویت 	<ul style="list-style-type: none"> • ایمان و تقوای فردی مسئولان ارشد دولتی 	<ul style="list-style-type: none"> • رشد تبعیض و بی‌عدالتی پنهان در لایه‌های عمیق هوم‌ص از طریق تصمیم‌گیری‌های غیرشفاف • خالی شدن جامعه از احساسات و عواطف و مکانیکی شدن تصمیمات عاری از انسانیت • نامشخص بودن مسئولیت و عواقب اشتباهات ناشی از تصمیم نادرست هوم‌ص 	<ul style="list-style-type: none"> • نزدیک‌تر شدن به عدالت با توسعه حکمرانی هوشمند و کاهش تبعیض‌های مبتنی بر رانت اطلاعاتی 	اخلاقی
<ul style="list-style-type: none"> • اهتمام دولت به دیپلماسی و قدرت بالای وزارت خارجه در کابینه، عامل کاهش توجه به توان نظامی در حکمرانی 	<ul style="list-style-type: none"> • حضور وزارت دفاع در بدنه دولت و در میان کابینه 	<ul style="list-style-type: none"> • ریسک بالای استفاده از هوم‌ص در مسائل نظامی با توجه به نوپدید بودن این فناوری • امکان هک و آسیب از طریق 	<ul style="list-style-type: none"> • نیاز شدید کشور به ابزارهای هوم‌ص در توان نظامی • درگیر بودن کشور در چالش‌های نظامی رو به رشد 	نظامی

		<ul style="list-style-type: none"> • مداخله دشمن در فعالیت هومص 	<ul style="list-style-type: none"> • تبدیل شدن نبردهای کلاسیک به شیوه‌های مدرن و هوشمند 	
<ul style="list-style-type: none"> • استفاده بی‌محابای مدیران دولتی از ابزارهای هوشمند، بدون توجه به مخاطرات آن 	<ul style="list-style-type: none"> • وجود نهادهای حراست و بازرسی درون تمامی بخش‌های دولت • وزارت اطلاعات به عنوان بخشی از کابینه دولت 	<ul style="list-style-type: none"> • امکان بالای نفوذ دشمن در الگوریتم‌های هومص • مخاطرات استفاده از دادگان و الگوریتم‌های خارجی هومص • وابسته بودن هومص به سخت‌افزارهای خارجی 	<ul style="list-style-type: none"> • افزایش چالش‌های امنیتی کشور با گسترش درگیری‌های نظامی اخیر • نیاز کشور به امنیت فضای مجازی و تلاش دشمن برای حملات سایبری به صنایع و قدرت هومص در این زمینه 	امنیتی
<ul style="list-style-type: none"> • هرز هزینه‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری به دلیل فقدان درک درست از فناوری • ضعف نهادهای بازرسی دولتی در ارزیابی تصمیمات خرید تجهیزات و ابزارهای هومص 	<ul style="list-style-type: none"> • معاونت‌های فنی و فناوری اطلاعات و انفورماتیک در تمامی وزارتخانه‌ها و ادارات دولتی • مجهز بودن تمامی ساختارهای دولتی به کارشناسان پشتیبانی نرم‌افزار و سخت‌افزار و آخرین فناوری‌های سخت‌افزاری 	<ul style="list-style-type: none"> • ناهماهنگی و تداخل وظایف نهادها • کثرت نهادهای موازی و هم‌موضوع 	<ul style="list-style-type: none"> • رهبری واحد در کشور به عنوان عنصر هماهنگ‌کننده قوا 	ساختاری و نهادی

